Wabo wprowadza się

24 listy pod drzwiczki Wichtela · od 1 do 24 grudnia

Jak to działa

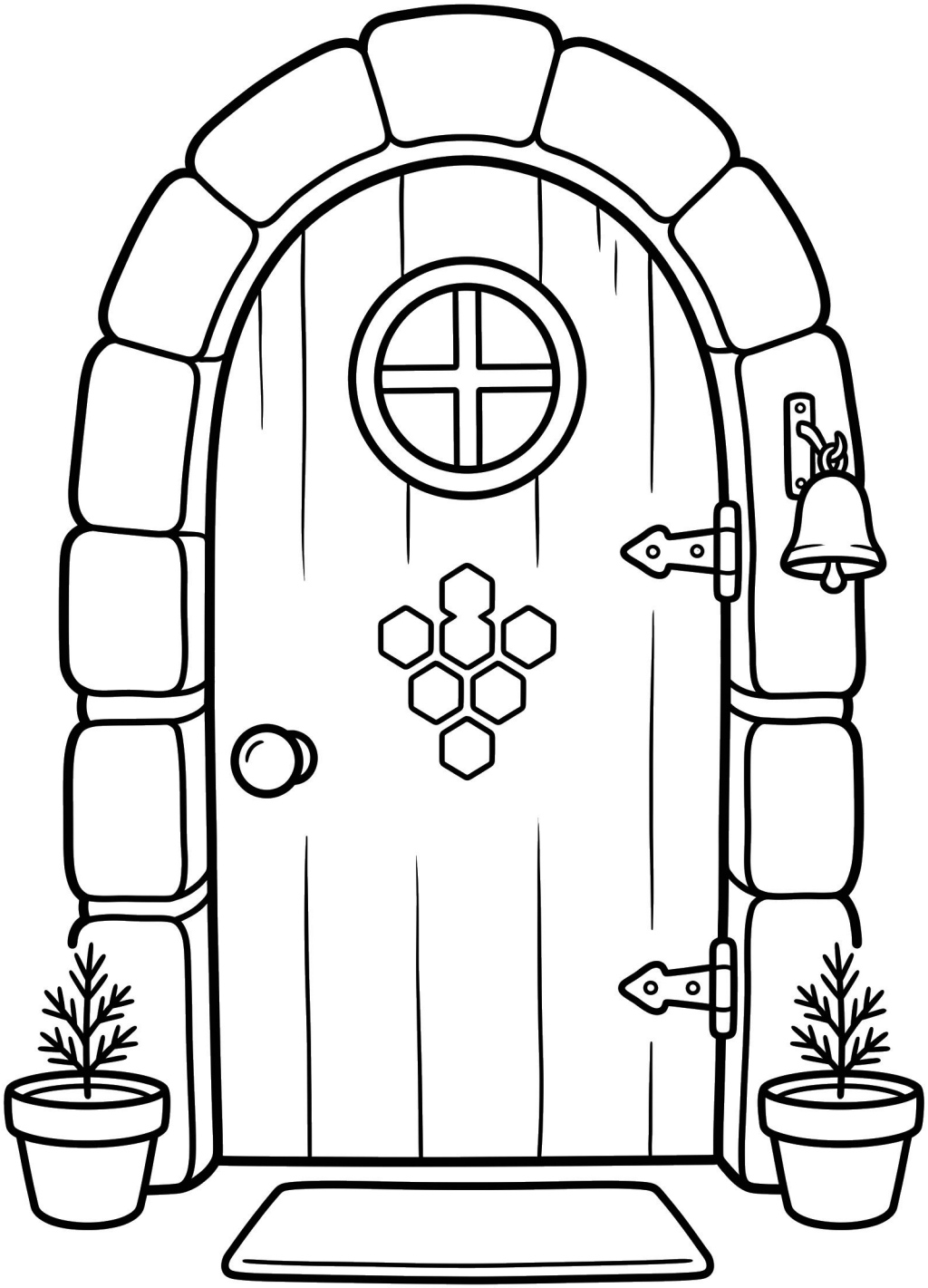
1. Pobierz PDF i wydrukuj go.
2. Pomalujcie drzwiczki Wichtela, wytnijcie je z dorosłym i postawcie w miejscu, które sobie wybierzecie: przy ścianie, szafie albo listwie przypodłogowej.
3. Dorosły wycina 24 listy, najlepiej wcześniej.
4. Od 1 grudnia dorosły każdego wieczoru kładzie przy drzwiczkach list na dany dzień.
5. Rano czytacie go razem i robicie zadanie.

Dla rodziców

Cięcie nożyczkami i przycinanie gałązek tylko razem z dorosłym. Świece zapalają tylko dorośli i nigdy nie palą się bez nadzoru. Drobne rzeczy, jak konfetti czy piórka, nie należą do rąk małych dzieci. Miód nie jest dla dzieci poniżej pierwszego roku życia. PDF można drukować i kopiować w domu, w przedszkolu i w szkole.

Drzwiczki Wichtela

Pomaluj, wytnij razem z dorosłym, przyklej na kawałek tektury (na przykład z pudełka po płatkach) i postaw przy ścianie.

1 grudnia
Wabo wprowadza się

Kochane dzieci,

jestem. Walizka rozpakowana, łyżka do miodu stoi oparta o ścianę, a drzwiczki są zamknięte. Znaczy: mieszkam już u was. Lipsi znalazła sobie najlepsze miejsce, na samej górze framugi. Każdego wieczoru będę kłaść wam list, aż do Bożego Narodzenia. O nas, Wichtelach (skrzatach), jest zresztą stara baśń. Na dole przeczytacie, o co w niej chodzi.

Wasz Wabo
(Lipsi brzęczy na powitanie.)

Czy już wiesz? W baśni braci Grimm „Die Wichtelmänner" (KHM 39) małe ludki pomagają szewcowi „pewnego wieczoru, niedługo przed Bożym Narodzeniem".

Dziś: Poszukajcie miejsca dla drzwiczek Wichtela. Nie za wysoko, żebyście dobrze widzieli listy.

2 grudnia
Cicho jak makiem zasiał

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

dziś w nocy spałem dobrze. Zimą w domku Wichtelów jest cicho. W pasiece też jest cicho, ale wiem, że coś się tam dzieje. Pszczoły nie odleciały. Siedzą wszystkie razem w ulu. Zimą pszczół najlepiej nie niepokoić. Tego się trzymam. Patrzę tylko przez okno i myślę o nich.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Rodzina pszczela może przezimować w liczbie około 20 000 pszczół.

Dziś: Namaluj tabliczkę powitalną dla Wabo i połóż go przed drzwiczkami.

3 grudnia
Zimowy kłąb

Kochane dzieci,

Lipsi pokazała mi dziś, jak pszczoły siedzą zimą. Ciasno jedna przy drugiej, jak kiść winogron. Pośrodku siedzi królowa. Na brzegu jest chłodniej. Pszczoły co jakiś czas się zamieniają: kto siedzi z brzegu, przesuwa się do środka. Lipsi od razu wcisnęła się między moją czapkę a brodę. To się liczy jako zimowy kłąb.

Wasz Wabo

Czy już wiesz? Zimą pszczoły siedzą w zimowym kłębie. Pośrodku, gdzie jest królowa, panuje 25–30 °C, na brzegu jest chłodniej, a pszczoły zamieniają się miejscami: z brzegu do środka.

Dziś: Zagrajcie w zimowy kłąb. Wszyscy tulą się do siebie, a kto stoi na brzegu, po chwili przechodzi do środka.

4 grudnia
Barbórka

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

dziś jest 4 grudnia, Barbórka. Wolałem zostać w cieple i patrzeć przez okno. W domku Wichtelów jest dziś opowieść, przeczytajcie ją, jeśli chcecie. U nas stoi teraz przy oknie dzban z gałązkami. Czy zakwitną na święta? Pytam je co rano, ale gałązki nie odpowiadają.

Twój Wabo
(Lipsi brzęczy, bardzo się spieszy.)

Czy już wiesz? 4 grudnia ścina się gałązki, tradycyjnie wiśniowe, i wstawia do wody. Jeśli zakwitną na Boże Narodzenie, ma to przynieść szczęście. Do kwitnienia potrzeba około trzech tygodni, a gałązki chcą stać w jasnym miejscu, niezbyt ciepłym.

Dziś: Macie ogród albo krzew? Utnijcie z dorosłym gałązkę i postawcie ją w wodzie, w jasnym, niezbyt ciepłym miejscu. Nie macie? Narysujcie gałązkę świętej Barbary z pączkami i powieście przy drzwiczkach. 24 grudnia dorysujecie kwiaty.

5 grudnia
Pięć oczu

Kochane dzieci,

Lipsi pozwoliła mi dziś zajrzeć sobie w twarz, a ja patrzę na nią. Po bokach ma duże oczy. A na czole siedzą jeszcze trzy całkiem malutkie. Pięć oczu, a i tak nie widzi, gdy zabieram jej ostatnią łyżeczkę. No dobrze, może jednak widzi.

Wasz Wabo

Czy już wiesz? Pszczoła ma dwoje dużych oczu złożonych i troje małych oczek prostych na czole.

Dziś: Narysuj pszczołę ze wszystkimi pięcioma oczami.

6 grudnia
Mikołaj

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

dziś Mikołajki. W nocy w domku Wichtelów sporo się działo. Opowieść o tym przeczytacie dziś, więcej nie zdradzę. Lipsi z dumą nosi swoje imię. Przypomina ono Lipsk, gdzie mieszkamy. Dawniej miasto nazywało się po łacinie Lipsia. Nie ja jej to imię nadałem, sama je sobie wybrała. Tak przynajmniej twierdzi, głośno przy tym brzęcząc.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Imię Lipsi przypomina Lipsię, łacińską nazwę Lipska.

Dziś: Postawcie dziś wieczorem wyczyszczony but przed drzwiczkami Wichtela. Może rano znajdzie się w nim następny list.

7 grudnia
Ambroży

Kochane dzieci,

dziś jest szczególny dzień dla wszystkich, którzy hodują pszczoły. Dziś pojawi się nowa opowieść. Więcej nie powiem. Meister Zeidler postawił sobie dziś na stole stary kosz pszczeli, całkiem sam z siebie. Nic nie powiedział, ale długo na niego patrzył.

Wasz Wabo
(Lipsi kiwa głową uroczyście.)

Czy już wiesz? 7 grudnia to katolickie wspomnienie świętego Ambrożego, patrona pszczelarzy, woskarzy i piernikarzy. Przedstawia się go z koszem pszczelim.

Dziś: Narysuj kosz pszczeli.

8 grudnia
Wosk

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

latem Lipsi posadziła mi kiedyś na nosie malutką białą płytkę. Wosk! Robią go młode pszczoły same. Z wosku budują plastry. Z wosku można też robić świece i właśnie o tym myślę dziś, kiedy na dworze tak wcześnie robi się ciemno. Lipsi pokiwała głową.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Pszczoły same robią wosk: młode robotnice, mniej więcej dwu- lub trzytygodniowe, wydzielają go z gruczołów na odwłoku w postaci małych białych płytek.

Dziś: Zwiń świecę z kartki papieru: ciasno zwiń, zamknij taśmą klejącą, u góry dodaj płomień z żółtego papieru. Kto ma w domu płytę woskową, znajdzie prawdziwą instrukcję na stronie /pl/dzieci/swiece-z-wosku/.

9 grudnia
Sześć rogów

Kochane dzieci,

Meister Zeidler pokazał mi dziś stary, pusty kawałek plastra z szafy. Komórki to same małe pokoiki, wszystkie wyglądają tak samo. Z linijką nie zbudowałbym ich piękniej. A pszczoły nawet linijki nie mają. Lipsi od razu usiadła w jednej komórce i wygląda z niej, jakby to było jej własne mieszkanie.

Wasz Wabo

Czy już wiesz? Komórki plastra mają sześć boków.

Dziś: Rysuj sześciokąty, które się stykają, jak plaster. Szablon znajdziesz w PDF.

10 grudnia
Dziewczynki i chłopcy

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

dziś o chłopcach w rodzinie pszczelej. Nazywają się trutnie. Żądła nie mają. Pokarmu też nie zbierają, to robią robotnice. Zimą trutni w ulu w ogóle nie ma, są tylko królowa i robotnice. Lipsi tylko zabrzęczała. Jest robotnicą i jest z tego dumna.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Trutnie to pszczoły płci męskiej i nie mają żądła. Zimą w rodzinie pszczelej nie ma trutni.

Dziś: Narysuj obok siebie trutnia i robotnicę. Jak według ciebie wyglądają?

11 grudnia
Jak długo żyje pszczoła?

Kochane dzieci,

latem pszczoły nie żyją długo, a zimą dużo dłużej. A królowa? Ta wytrzymuje najdłużej. Zapytałem Lipsi, ile ma lat. Odwróciła się i obrażona wpełzła w moją brodę. To chyba nie było dobre pytanie. Przeprosiłem i zrobiłem jej miejsce na parapecie.

Wasz Wabo
(Lipsi brzęczy, ale ciszej.)

Czy już wiesz? Pszczoła letnia żyje około pięciu tygodni, czyli mniej więcej 35 dni, pszczoła zimowa ponad 200 dni, królowa do pięciu lat.

Dziś: Spójrzcie na kalendarz i policzcie razem 35 dni od dzisiaj. Na jakim dniu się zatrzymacie?

12 grudnia
Taniec

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

Meister Zeidler opowiedział mi, co Lipsi robi latem. Gdy znajdzie kwiaty, wraca do domu i tańczy na plastrze. Tak inne pszczoły dowiadują się, w którą stronę i jak daleko mają lecieć. Takiego tańca nigdy nie rozumiałem. Lipsi tak. Teraz zimą nie tańczy, czeka na wiosnę, tak jak ja.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Tańcem na plastrze pszczoły zbieraczki pokazują, w którą stronę i jak daleko jest pokarm: tańcem okrężnym i tańcem wywijanym. Odkrył to Karl von Frisch.

Dziś: Jedna osoba chowa w mieszkaniu pluszaka albo ciastko i pokazuje pozostałym tylko tańcem i gestami, w którą stronę mają iść i jak daleko.

13 grudnia
Trzecia niedziela adwentu

Kochane dzieci,

dziś trzecia niedziela adwentu. Na trzecią niedzielę adwentu jest nowa opowieść. U nas już pachnie adwentem, więcej nie zdradzę. Siedziałem dziś po prostu cicho przy drzwiczkach i wąchałem. Kto zamknie oczy, czuje więcej, mówi Nestor. Spróbowałem. Ma rację.

Wasz Wabo
(Lipsi czyści czułki i milczy.)

Czy już wiesz? W Pulsnitz w Saksonii piekarze mają prawo piec Pfefferkuchen (pierniki) od 1558 roku. Podstawowe ciasto z mąki i miodu albo syropu dojrzewa całymi tygodniami.

Dziś: Powąchajcie z zamkniętymi oczami przyprawy z waszej kuchni, na przykład cynamon albo goździki. Tylko powąchać, nie wdychać głęboko, i żadnych ostrych przypraw, jak pieprz czy chili. Kto zgadnie, co to za przyprawa?

14 grudnia
Czerwony nie jest czerwony

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

popełniłem błąd. Chciałem pokazać Lipsi w książeczce czerwony mak i myślałem, że się ucieszy. Tylko poruszyła czułkami, bezradna. Czerwonego w ogóle nie widzi. Za to widzi światło, którego my nie widzimy: ultrafiolet. Teraz jej zazdroszczę.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Pszczoły widzą ultrafiolet, którego my nie widzimy, ale nie czerwień: czerwony mak nie jest dla pszczoły czerwony.

Dziś: Poszukajcie w domu pięciu czerwonych rzeczy. Jak zobaczyłaby je Lipsi?

15 grudnia
Uszczelniamy

Kochane dzieci,

wieje. Zauważyłem to dziś, kiedy zatrzęsła mi się czapka. Pszczoły znają ten kłopot. Każdą małą szczelinę w ulu zalepiają czymś w rodzaju kitu. Zastanawiałem się, czy nie zrobić tak samo z moimi drzwiczkami, ale Lipsi pokręciła głową. Wolała usiąść w mojej czapce. Tam nie wieje.

Wasz Wabo

Czy już wiesz? Propolisem, czyli kitem pszczelim z pąków drzew, pszczoły zalepiają najmniejsze szczeliny w ulu i zwężają wylot.

Dziś: Przyłóżcie do okna wąski pasek papieru i zobaczcie, gdzie drży. Tam wieje.

16 grudnia
Imme

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

dziś poznacie stare słowo. Imme. Dawniej tak mówiono po niemiecku na pszczołę. Moim zdaniem brzmi jak brzęczenie i Lipsi też tak uważa. Zabrzęczała trzy razy, aż straciła ochotę. Sam ułożyłem dziś dwa nowe słowa, ale ich wam nie zdradzę. Na pewno wymyślicie lepsze.

Twój Wabo

Czy już wiesz? „Imme" to stare niemieckie słowo na pszczołę. Stąd „Imker" (pszczelarz).

Dziś: Wymyślajcie słowa, w których jest „Imme". Wygrywa to najzabawniejsze.

17 grudnia
Leśni pszczelarze

Kochane dzieci,

Meister Zeidler opowiedział mi dziś coś, a to rzadkość. Dawniej ludzie trzymali pszczoły w lesie, w dziupli drzewa. Miód brali, wycinając plastry z drzewa. Nie wyobrażam sobie, żeby to było wygodne. Ale Meister Zeidler się przy tym uśmiechnął, malutkim uśmiechem.

Wasz Wabo
(Lipsi brzęczy pod nosem.)

Czy już wiesz? Bartnicy (po niemiecku Zeidler) dawniej trzymali pszczoły w dziuplach drzew w lesie. „Zeideln" pochodzi od „schneiden" (ciąć) i oznacza wycinanie plastrów.

Dziś: Wyjrzyjcie przez okno albo zajrzyjcie do książeczki: widzicie drzewo z dziuplą? Albo narysujcie drzewo, w którym mieszkają pszczoły.

18 grudnia
Jarmark bożonarodzeniowy

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

w Lipsku jest jarmark bożonarodzeniowy i przysięgam wam, że Lipsi czuje go stąd. Siedzi przy oknie i wącha. Pewnie śni o prażonych migdałach. Opowiedziałem jej o jarmarku, o światełkach i budkach. Pszczole zimą musi to wystarczyć.

Twój Wabo

Czy już wiesz? Jarmark bożonarodzeniowy w Lipsku sięga według Leipzig Tourismus und Marketing roku 1458 i uchodzi za jeden z najstarszych w Niemczech.

Dziś: Opowiedzcie sobie, co najbardziej lubicie na jarmarku. Kto jeszcze nigdy tam nie był, niech wymyśli swoje ulubione stoisko.

19 grudnia
Lekka jak piórko

Kochane dzieci,

następna opowieść z domku Wichtelów przyjdzie z pierwszym śniegiem. Może to już dziś, a może już było. Zajrzyjcie na naszą stronę. Lipsi jest zresztą tak lekka, że ledwo ją czuję, kiedy siedzi na mojej czapce. Czasem myślę, że jej tam w ogóle nie ma. Wtedy zabrzęczy i wszystko jest dobrze.

Wasz Wabo
(Lipsi kiwa głową zadowolona.)

Czy już wiesz? Pszczoła waży około 0,1 grama. Rodzina z 50 000 pszczół waży wczesnym latem około 5 kilogramów.

Dziś: Poszukajcie czegoś bardzo lekkiego, na przykład piórka albo kawałka konfetti. Czy na dłoni prawie go nie czujecie?

20 grudnia
Czwarta niedziela adwentu

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

czwarta niedziela adwentu. Dziś w domku Wichtelów ktoś czyta na głos, opowieść znajdziecie na naszej stronie. Przy drzwiczkach jest dziś szczególnie cicho. Lipsi usiadła na grzbiecie książki i czeka. Może wy też sobie dziś coś poczytacie.

Twój Wabo

Czy już wiesz? W Lipsku od 1886 roku co miesiąc ukazywało się czasopismo dla pszczelarzy „Leipziger Bienenzeitung".

Dziś: Niech wam ktoś dziś poczyta, książkę albo opowieść na dziś.

21 grudnia
Drżeć, aż zrobi się ciepło

Kochane dzieci,

było mi dziś zimno i Lipsi to zauważyła. Przytuliła się do mojej brody i cichutko drżała. Tak robią pszczoły w ulu, wszystkie razem, żeby było ciepło. Sama Lipsi nie dałaby rady, ale i tak było przytulnie. Dziękuję, Lipsi. Dziś wieczorem siedzimy oboje przy oknie i patrzymy, czy pada śnieg.

Wasz Wabo
(Lipsi brzęczy zadowolona.)

Czy już wiesz? Pszczoły ogrzewają zimowy kłąb mięśniami lotnymi: drżą i dzięki temu rodzina nie zamarza.

Dziś: Drżyjcie jak pszczoła, aż zrobi wam się ciepło. Ale tylko dopóki nie zaczniecie się śmiać.

22 grudnia
Mali ludzie

Cześć, wy tam po drugiej stronie,

wiecie, że nie jesteśmy jedynymi małymi? Nestor opowiedział mi, że na Łużycach są inni, z całkiem innymi imionami. Od razu mnie to zaciekawiło. Może kiedyś ich odwiedzimy. Chyba by się zdziwili, gdyby Wichtel z pszczołą i łyżką do miodu zadzwonił do ich drzwi.

Twój Wabo

Czy już wiesz? W sorbskich podaniach z Łużyc występują maleńkie istoty, Lutken. Querxe to krasnoludki z podań łużyckich, także z okolic Zittau.

Dziś: Narysuj Wichtela takiego, jakim go sobie wyobrażasz. Jak wygląda jego czapka?

23 grudnia
Ostatni wieczór przed świętami

Kochane dzieci,

jutro Wigilia i jestem trochę podekscytowany. Meister Zeidler zdradził mi, co zamierza zrobić jutro, ale nie wolno mi tego powiedzieć. Szepnął mi to do ucha, a Lipsi podsłuchiwała. Dotrzymam tajemnicy. Jutro napiszę do was po raz ostatni.

Wasz Wabo
(Lipsi brzęczy cicho i ziewa.)

Czy już wiesz? W Styrii w Wigilię pamiętano też o pszczołach: oznajmiano im Świętą Noc. W Berchtesgaden zwyczaj budzenia pszczół nazywał się „Impwecken".

Dziś: Szepnij drzwiczkom Wichtela cicho „Dobranoc". Na pewno słuchają.

24 grudnia
Wesołych Świąt

Kochane dzieci,

dziś Wigilia i jest opowieść na Wigilię. To mój ostatni list. Pakuję walizkę. Może jeszcze się zobaczymy. Dziękuję, że mnie przyjęliście. Lipsi i ja czuliśmy się u was bardzo dobrze. Wesołych Świąt!

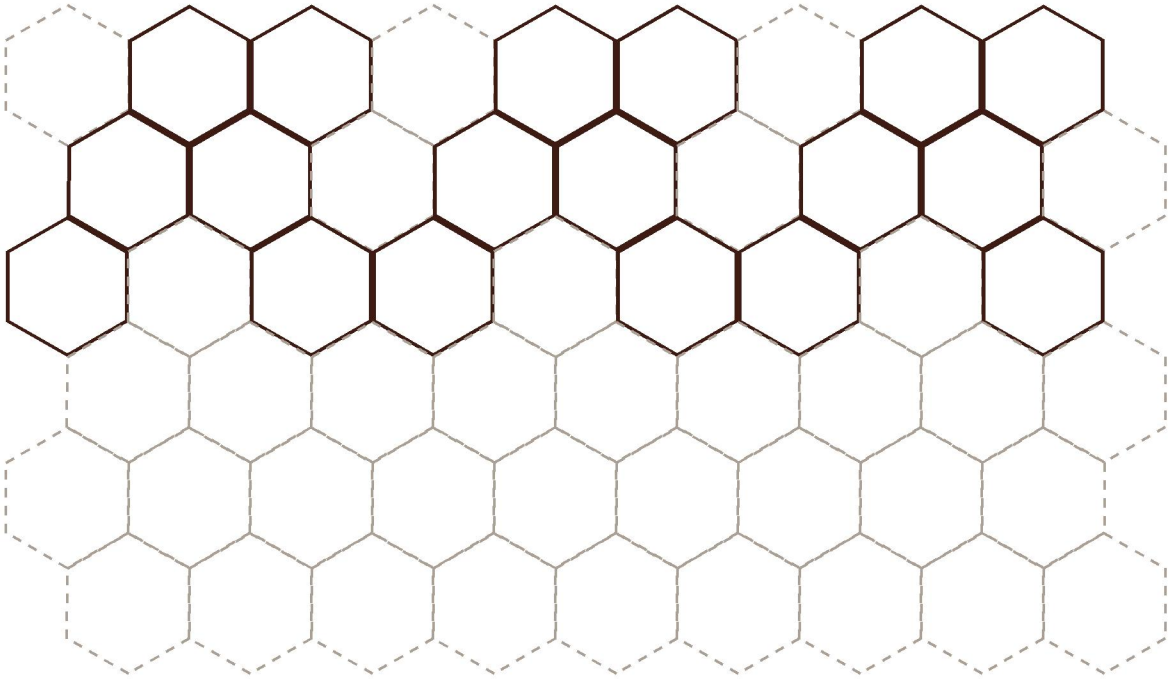
Wasz Wabo
(Lipsi kiwa głową i macha obiema czułkami.)

Czy już wiesz? Dzięki zapylaniu pszczoła miodna uchodzi w Niemczech za trzecie najważniejsze zwierzę gospodarskie, po bydle i świni.

Dziś: Napisz albo narysuj list z odpowiedzią do Wabo i połóż go przy drzwiczkach.

Szablon plastra na 9 grudnia

Dorysuj plaster dalej: każda komórka ma sześć rogów.

Źródła do rubryki „Czy już wiesz?”

· LMU München, Mit Erzählen Schule machen: Grimm KHM 39
· NABU: Das fleißige Lieschen
· AGES: Bienenstock-Livestream
· Uni Göttingen, Forstbotanischer Garten: Kirsche – Brauchtum
· LWG Bayern: Biologie der Bienen
· Universität Leipzig: 600 Jahre Alma mater Lipsiensis
· LWG Bayern: Bienen und Kirche
· LAVES: Bienenwabenbau und Bienenwachs (2017)
· LWG Bayern: Kerzen und Christbaumschmuck aus Bienenwachs
· Planet Wissen: Die Biene
· LAVES: Vergleich Honigbiene, Hummeln …
· LAVES: Bienenbiologie – eine Einführung (2006)
· NobelPrize.org: Medicine 1973
· Deutsche Handwerks Zeitung: Pfefferkuchen aus Pulsnitz
· LAVES: Bienen können Farben unterscheiden (2000)
· LAVES: Steckbrief Propolis (2006)
· Wiktionary: Imker (nach Duden, Herkunftswörterbuch)
· F. Krumm: Die Geschichte der Zeidlerei (2021)
· Leipzig Tourismus und Marketing: Presse-Information Leipziger Weihnachtsmarkt 2026
· AGRIS (FAO): Leipziger Bienenzeitung
· Wikisource: Zwergsagen aus der Ober- und Niederlausitz
· F. Leskoschek (1961): Biene, Honig und Wachs im steirischen Volksbrauch und Volksglaube
· LAVES: Bestäubung (2010)

Wszystkie linki: honigwichtel.de/pl/dzieci/drzwiczki-skrzata/